

ชื่อวิทยานิพนธ์ พัฒนาการเชิงปรัชญาศิลปะในงานจิตรกรรมของ ประเทือง เอมเจริญ
ผู้เขียน นายมนัส ยามิน
สาขาวิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการเชิงปรัชญาศิลปะในงานจิตรกรรมของประเทือง เอมเจริญ โดยศึกษาผลงานจิตรกรรมที่สะท้อนความคิดเชิงปรัชญาศิลปะ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 – 2533 จำนวน 111 ภาพ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงเริ่มต้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 – 2515 จำนวน 15 ตัวอย่าง ช่วงกลาง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 – 2523 จำนวน 40 ตัวอย่าง และช่วงปลาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 – 2533 จำนวน 56 ตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แนวคิดการสร้างงาน หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์และสรุปเชิงปรัชญาศิลปะ จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าการพัฒนาการเชิงปรัชญาในงานจิตรกรรมของประเทือง เอมเจริญ เป็นไปตามลำดับคือ

ช่วงเริ่มต้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2506 - 2515 ผลงานของศิลปินให้แนวคิดที่สะท้อนถึงความทุกข์ยากของชีวิตจากเรื่องราวของตัวเองและจากสังคมที่แวดล้อมเขาอยู่ เช่น ภาพชีวิต ภาพครอบครัว และสะท้อนถึงความรุนแรงของเหตุการณ์ในโลก เช่น ภาพต้นไม้เหล็ก ช่วงต้นนี้ผู้วิจัยพบว่าผลงานของท่านเป็นแนวคิดธรรมชาตินิยม (Naturalism) ศิลปินเสนอแนวคิดผ่านผลงานส่วนใหญ่ที่เป็นลักษณะรูปแบบกึ่งนามธรรม (Semi Abstract)

ช่วงกลาง ตั้งแต่ พ.ศ. 2516 - 2523 ผลงานของศิลปินให้แนวคิดสาระในชีวิตของชาวชนบทที่เรียบง่ายของสามัญชนที่เป็นชาวนา ชาวดอน ผ่านผลงานศิลปะที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น กระต่อม คันไถ พุงนา ข้าวเปลือก ล้อเกวียน เป็นส่วนประกอบสำคัญของผลงาน และสะท้อนถึงความผิดพลาดของมนุษย์ เป็นการชี้้นำความถูกต้องให้กับเพื่อนมนุษย์ เช่น ภาพผักบุ้งแดง ปิ่นน่อ และภาพธรรม อธรรม ผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ผลงานของศิลปินในช่วงนี้เป็นแนวคิดสัจนิยม (Realism) ผ่านผลงานที่เป็นลักษณะรูปแบบกึ่งนามธรรม (Semi Abstract)

ช่วงปลาย ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2533 ศิลปินเสนอแนวคิดเป็นนามธรรม ผ่านผลงานในลักษณะแนวคิดธรรมชาตินิยม (Naturalism) เกี่ยวกับธรรมชาติ คือ ป่าเขา ไร่ นา ทะเล สายน้ำ พืช ที่ว่าง ซึ่งมีทั้งผลงานรูปแบบกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) และผลงานรูปแบบนามธรรม (Abstract) ให้ผู้ชมต้องใช้จินตนาการผ่านชื่อภาพที่ศิลปินตั้งชื่อในลักษณะนามธรรม เพื่อประกอบการสะท้อนแนวคิด

Thesis Title   Development of Pratuang Emjaroen's Philosophy of Art Through His Paintings
Author   Mr. Manus Yamin
Major Program   Philosophy
Academic Year   2002

Absract

The objective of this dissertation is to study the development of Pratuang Emjaroen's philosophy of art through his paintings. The focus of the study was on III paintings which reflect the concept of the artist's philosophy of art during the years 1963 – 1990, divided into 3 periods: The beginning period from the years 1963 – 1972 consisting of 15 paintings, the middle period from the years 1973 – 1980 consisting of 40 paintings and the last period from the years 1981 – 1990 consisting of 56 paintings. The researcher analyzed the concept of his work, the principles of his art composition and came to conclusion about his work according to the philosophy of art.

The research revealed that there were 3 periods of the development of Pratuang Emjaroen's philosophy of art:

The beginning period from the years 1963 – 1972 : the artist's work provided the concept that reflected the suffering life from his own story and the story of the society that surrounded him, such as the paintings of " Life" and "Family", and the paintings of the world's violent events, such as the paintings of "Iron Tree". During this period, the researcher found that Pratuang Emjaroen's work employed naturalism. The artist expressed this concept through most of the paintings in semi – abstract forms.

The Middle Period from the years 1973 – 1980 : the artist's work reflected the essence of simple life of the rural people who were farmers and garderners, through his paintings of the hut, the plough, the rice paddies, the unhusked rice and the cart's wheel. They were the main parts of Pratuang's work which reflected man's errors. They serve as a guide for human's correct behavior as can be seen from the paintings of the "Red Morning Glory - Rotton Gun" and "The Dharma and Adharma" The researcher found that most of the artist's work in this period used realism in semi – abstract forms.

The last period from the years 1981 – 1990 : the artist's work was abstract and the paintings employed the technique of Naturalism, as can be seen from the paintings of the woods and hills, ricefields, and fruit orchards, the sea, streams, plants and spaces. These were painted in semi – abstract and abstract forms which require some imagination from the viewers as well as the paintings' abstract titles in order to understand their concepts.